

RIS.5163

Beknopt verslag/conclusies van het tweede deel van de gezamenlijke commissies Bestuur, Middelen & Economie, Wonen & Ruimte en Samenleving van de gemeenteraad Emmen op donderdag 15 september 2011, aanvang 19.30 uur

Aanwezig:

Voorzitter	:	De heer G.J. Horstman
Commissiegriffier	:	De heer H.D. Werkman
Collegeleden	:	De heer C. Bijl, de heer B.R. Arends, de heer H.G. Jumelet, mevrouw T. Houwing-Haisma, de heer J. Kuper, de heer A.J. Sleeking en mevrouw M.H. Thalens-Kolker (<i>vanaf 19.43 uur</i>)
Verslaglegging	:	de heer D.P. Drolenga (Notuleerservice Mooi Werk)
De raadsleden	:	De heer A.W.J. Schoo (DOP), de heer R. van der Weide (Wakker Emmen), de heer H. Velzing (Wakker Emmen), de heer G.H.H. Linneman (Wakker Emmen), de heer H. Leutscher (LEF!), mevrouw T.C. Hoogeveen (D66), de heer J.M.F. Hoek (D66), de heer K.P. Eggen (D66), mevrouw A.G. Louwes-Linnemann (PvdA), de heer A.J. Goudriaan (PvdA), de heer H.J. Hulsegge (PvdA), mevrouw S. Rougoor-Mahalbasic (PvdA), de heer S. Özkan (PvdA), de heer H. Boers (PvdA), de heer H. Smit (PvdA), mevrouw M.J. Meulenbelt-Schepers (PvdA), mevrouw H.H. Plas-Kerperin (CDA), de heer B.D. Wilms (CDA), de heer Th.H. Gerth (CDA), de heer L.T. Pekelsma (CDA), de heer D.H. van Dijken (CDA), de heer J.H. Thole (CDA), de heer A.H. Oldenbeuving (CDA), mevrouw F.I. van Wieren-Bolt (CDA), de heer J.H. Wittendorp (CDA), de heer J.C. Scheltens (VVD), mevrouw A.C.M. Nijhof-Huizinga (VVD), de heer R.J.N.A. Kochheim (VVD), de heer H. Naber (VVD), de heer H. Huttinga (ChristenUnie), de heer J. Dijkgraaf (GroenLinks), de heer H. de Jonge (SP), de heer W.W.W. Halm (BGE) en de heer D.J. Douwstra (BGE).
Afwezig	:	---

Voorzitter Horstman heropent deze gezamenlijke commissievergadering om 19.30 uur en heet de aanwezigen welkom. De vergadering wordt hervat bij agendapunt 5A en wel bij de beantwoording door het college van B&W in eerste termijn. De tijdens het eerste vergaderdeel gemaakte afspraak is dit onderwerp in één termijn te behandelen.

5. Bespreken B-stukken

5A. Raadsvoorstel Realisatie DPE Next

Eerste termijn; reactie college

Wethouder Arends beschrijft het besluitvormingsproces binnen het college over de totstandkoming van dit raadsvoorstel. Centraal hierin stonden begrippen als vertrouwen, twijfel, voorwaarden, risico, ambitie en toekomstperspectief. De investeringen in businessplan 7.0a zijn binnen het plafond van € 205 mln. gebleven. Het investeringsplan is betrouwbaar, haalbaar en bouwtechnisch uitvoerbaar, de attractiewaarde en het ambitieniveau zijn gehandhaafd, het theater is meer

dan voldoende geïntegreerd in het totale concept, de exploitatie is realiseerbaar, de bezoekersaantallen zijn haalbaar en ten slotte is er voor de periode van 10 jaar voldoende verdien capaciteit voor de her- en vervangingsinvesteringen (€ 10 mln.), de vernieuwings- en uitbreidingsinvesteringen (€ 18 mln.) en de financieringslasten (€ 49 mln.). Al deze bevindingen doet niet alleen het college, maar ook UNO Bedrijfsadviseurs (UNO) en Twynstra Gudde (TG). Maar de externe financiering is nog niet geregeld. De NOM doet niet mee, derden partijen hebben nog geen definitief 'go' gegeven en de provincie wacht op het besluit van de gemeenteraad Emmen. Dit leidde tot teleurstelling en twijfel bij het college.

Wakker Emmen informeert of het college ook kennis heeft genomen van de volgende constatering door TG: twijfel, worst case scenario, het te optimistisch geraamde percentage loonkosten, het feit dat de raad geen weloverwogen besluit kan nemen, de lat ligt te hoog en noopt tot perfecte uitvoering, de realisatiekans is niet uit de businesscase ter herleiden en grote onzekerheid of het concept binnen het budget kan blijven.

Wethouder Arends kent de uitkomsten van TG niet, die heeft dit bureau in een achterkamer aan 10 raadsleden gepresenteerd. Het college kent alleen de UNO-rapportage.

Wakker Emmen meent dat de wethouder doet voorkomen alsof beide adviseurs het plan haalbaar en realistisch achten. De fractie hecht er zeer veel waarde aan, de bevindingen van TG zorgvuldig te citeren.

Wethouder Arends antwoordt altijd zorgvuldig te zijn in zijn bewoordingen.

BGE maakt bezwaar tegen de term 'achterkamer'. De klankbordgroep is door de raad ingesteld en dan is 'achterkamer' beneden alle peil.

Wethouder Arends bedoelde daarmee een niet-openbare bespreking.

SP hoort de wethouder zeggen dat hij het TG-rapport niet kent, maar weet diens positieve bevindingen wel exact te citeren. Dat vindt de SP op z'n minst opmerkelijk.

Wethouder Arends kan die positieve geluiden citeren, omdat hij een rapport bezit over het bezoek van TG aan Dierenpark Emmen (DPE) en over het overleg met het projectbureau.

SP stelt dat het feit dat de wethouder uitstekend de positieve bevindingen door TG weet te citeren, het beeld bevestigt dat bij velen bestaat, dat de wethouder vooral de goede kanten wil zien en zijn ogen sluit voor andere zaken.

Wethouder Arends herhaalt de TG-analyse niet te kennen, slechts dat wat bureau in het overleg met de gemeente heeft gedeeld. Dat te noemen vindt hij niet onredelijk. Het college heeft DPE onmiskenbaar duidelijk gemaakt geen extra bijdrage te zullen doen in de projectfinanciering en evenmin garanties af te geven om het risico voor de gemeente te vergroten. Over de banken waren B&W in eerste instantie hoopvol, omdat diverse banken aangaven mee te willen financieren. Gedurende de onderhandelingen bespeurden B&W echter grote terughoudendheid in de interesse, wat gezien de onrust op de financiële markt begrijpelijk is. Uiteindelijk bleef de Rabobank over. De huidige tijden vragen om nieuwe, ongebruikelijke constructies en het college weet dat op het allerhoogste niveau tussen banken en bouwers wordt gesproken over de financiering van dit project. Al met al blijken de partijen op elkaar te wachten en er komt een moment waarop een van hen de gemeente vraagt de impasse te doorbreken. Ook dan ziet de gemeente geen weg terug, maar men geeft geen garanties. Zonder financiering van derden gaat het project niet door. Na ampel beraad heeft het college geconcludeerd dat uitstel van de besluitvorming niet verstandig is. Dit wekt een indruk van een schuivende stellingname en beïnvloedbaarheid bij de gemeente en ook de provincie zal dan haar besluitvorming uitstellen.

DOP vindt dat het op z'n minst geloofwaardiger was overgekomen als de gemeente gezien de crisissituatie had erkend dat het project te veel onzekerheden bevatte en het besluit drie maanden had uitgesteld. Want de projectmanager noemde twee data (15 oktober en 15 december) en dat had naar buiten toe het imago zeker verbeterd. Dit heeft inderdaad bepaalde consequenties, maar ook TG bevestigt op basis van businesscase 7.0a dat *the point of no return* er nog niet is. Ook in juni had men het geheel kunnen afblazen, maar het was op dat moment redelijk om naar een oplossing te zoeken voor DPE. Voorts mist de DOP het advies van de NAR. Wanneer komt dat af?

Wethouder Arends verbaast zich over deze redenering. De hele tijd hoort het college partijen als UNO en TG aandringen op het nemen van besluiten vanwege de groter wordende risico's. Op zich is er niets mis met de jongste businesscase-DPE Next, alleen de financiering is nog niet rond. Toen B&W begin september het besluit tot geen uitstel namen, verkeerde de Rabobank in de afrondende fase van het te verstrekken krediet en had het college het volste vertrouwen dit raadsvoorstel aan de raad voor te leggen.

ChristenUnie nuanceert dat volgens TG de besluitvorming alleen op dit moment moet doorgaan als er voldoende transparantie voor de raad is en bovendien geldt er een strakke deadline.

GroenLinks vraagt of het ergens zwart-op-wit is vastgelegd dat het provinciebesluit op dat van de gemeente Emmen wacht. Verder vraagt de fractie zich af waarom de DOP over het zoeken naar oplossingen praat, terwijl die partij vanaf het begin tegen het project is geweest.

DOP probeert te redden wat er nog te redden valt en kan niet achter deze plannen staan. De fractie herhaalt wat zij in december 2008 ook heeft betoogd: dit project deugt financieel niet.

Wethouder Arends denkt dat het wachten van de provincie met haar definitieve besluit op Emmen ergens in correspondentie of in de regelmatige overlegvormen is vastgesteld c.q. meegedeeld. Te lang uitstellen herbergt het gevaar dat de openingsdatum van DPE Next in gevaar komt. Uit die ijzeren greep wil het college vastbesloten loskomen, vandaar deze raadsvoordracht.

VVD memoreert dat de raad via haar decemberbesluit juist heeft aangedrongen op een provinciebesluit per 1 juli. Was het niet transparanter geweest om naar de raad vroegtijdig aan te geven dat de provincie op de gemeente wachtte?

Wakker Emmen informeert of de € 12 mln. van de provincie pas na dit raadsvoorstel zou afkomen of vice versa.

Volgens **wethouder Arends** is de communicatie naar de raad steeds helder geweest. Er zijn verkiezingen geweest met een nieuw collegeprogramma waaruit de raadsvoordracht citeert. GS hebben het college in januari meegedeeld dat het besluit over DPE Next door het nieuwe GS-college zou worden genomen. Vanwege de inwerkperiode was een GS-besluit niet vóór 1 juli te nemen en de nieuwe GS gaven het college van B&W aan te wachten op het gemeentebesluit.

D66 wijst op de betreffende passage in de decembervoordracht over de provinciale subsidietoezegging van € 12 mln. als een van de voorwaarden.

Wethouder Arends werpt tegen dat B&W een zelfstandig bestuursorgaan als het college van GS in zijn nieuwe politieke constellatie niet kon dwingen een ander standpunt in te nemen. Wachten op eerst een provinciebesluit betekent dat DPE Next er niet komt. Daarom wilden B&W nu deze stap zetten om verder te gaan. De gemeentelijke besluitvorming over DPE Next kan naar verwachting van B&W ook leiden tot besluitvorming bij de banken en de bouwers en het maakt de afronding in december mogelijk. Dit is van wezenlijk belang gezien de uitermate positieve uitkomsten van de maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) en de economische effectenanalyse (EEA). Het besluitvormingsproces binnen het college was geen tunnelvisie of 'één nacht ijs', maar een proces van wikken en wegen over forse investeringen in DPE Next, risico's, baten en opbrengsten en over de toekomstige economische positie van deze gemeente in de regio.

Het verbaast **D66** dat UNO ruim 20 nog niet-ingevulde punten heeft en ook het college somt in bijlage 5 van het raadsvoorstel 21 niet-ingevulde punten. Baren die het college geen zorgen?

Wethouder Arends ontkent dit. Het ene punt kan urgenter zijn dan het andere, maar het is niet noodzakelijk dat al deze punten nu of vóór 1 januari a.s. afgerond zijn. Dan gaat wethouder Arends over tot de beantwoording van de tijdens het eerste deel van de vergadering gestelde vragen. Het totaaloverzicht van de budgettaire consequenties volgt nog vóór de raadsvergadering ter inzage. Als er minder dan € 30 mln. extern vermogen nodig is, is er meer aflossingsruimte voor de door de gemeente verstrekte leningsdelen en dat wordt meegenomen in het overleg met DPE. Voor een evenwichtige verhouding in de financieringsopzet denken B&W aan 1:5 (bezuinigingen versus financiering door derden).

D66 vraagt of dit betekent dat als er minder dan € 200 mln. geïnvesteerd zal worden, er weer een bezuinigingsronde overheen komt.

Wethouder Arends memoreert dat de oorspronkelijke vermogenssom van € 30 mln. is verlaagd naar € 25 mln. Het laatste bedrag moet door bank en bouwers worden opgebracht. Het proces tussen bank en bouwers zal het college nauwgezet toetsen. Het gehandhaafde ambitieniveau in businesscase 7.0a leidt niet tot kostenverhoging of risicoprofiel voor de gemeente volgens het decemberbesluit en B&W gaan ervan uit, vóór 1 januari uitsluitel te krijgen. De exploitatie is de primaire verantwoordelijkheid van DPE; zekerheid daarover zal de gemeente niet krijgen.

D66 informeert of de gemeente die aanvullende zekerheden ook niet zal geven.

Wethouder Arends zegt dat dit niet aan de orde is. Wel zal de gemeente als financier de toetsing en controle uitvoeren en eventueel bijsturen, maar dat zal op afstand zijn en daar heeft zij dus dan ook geen grip op. Bij de bouw moet DPE een bijdrage leveren aan de lokale werkgelegenheid conform het raadsbesluit. DPE laat die in haar eerste ronde heel nadrukkelijk aan orde komen, bovendien heeft het park toegezegd garanties te zullen vragen over de inzet van lokale bedrijven aan de drie overblijvende partijen. Op 31 mei traden twee commissarissen van DPE af, die aan een aannemerscombinatie waren gelieerd; elke referentie naar belangenverstrengeling is volgens B&W daarmee geheel suggestief. De NOM was in november 2010 ronduit positief over financiering van DPE Next. In februari jl. gaf de NOM aan te willen lenen, maar deels met een versnelde aflossing en een rentepercentage van liefst 10%. Uiteindelijk past het type investeringen niet in haar financieringsbeleid, was er sprake van een te hoog risicoprofiel en legde de € 5 mln. een te hoog beslag op de investeringsruimte bij de NOM.

Wakker Emmen vraagt naar de kwalificatie van het risico dat het college in november 2010 aan de financiering van € 5 mln. door de NOM gaf. Want de raadsvoordracht van december ging daar nog steeds vanuit. Nu is de NOM-toezegging van tafel, het financieel meerjarenperspectief meldt bijv. een hoog risico bij de nog te innen subsidie ad € 17 mln. en het Atalanta-project als geheel staat bol van de exploitaties, subsidies en verwachte overige opbrengsten. Wakker Emmen maakt zich ernstig zorgen over de risico-inschatting, aangezien B&W in december de raad deden voorkomen dat de NOM-lening er zou komen.

Wethouder Arends wijst erop dat de NOM in het meerjarenperspectief geheel niet voorkomt. Bij het NOM-overleg ging het indertijd om de financiering van de nieuwbouw van DPE Next. De € 5 mln. is gebaseerd op de door de NOM aangegeven maximale bijdrage. Daar is geen risicoprofiel aan te hangen, menen B&W. Wethouder Arends zegt transparant het overlegproces met de NOM te hebben uiteengezet.

Wakker Emmen herhaalt zijn vraag en concludeert dat de wethouder daar blijkbaar geen antwoord wil geven.

Burgemeester Bijl legt uit dat de verwijzing in de raadsvoordracht van december naar de NOM-lening geen toezegging betrof. In november heeft de NOM-directie slechts de € 5 mln. als maximale leningsmogelijkheid weergegeven, maar dat moest nog worden geaccordeerd door de voltallige Raad van Commissarissen (RvC) met de bekende uitkomst. De NOM heeft dus i.c. geen toezegging gedaan. Een risico-inschatting daarvan heeft niet plaatsgevonden.

Volgens **D66** bedoelt Wakker Emmen te vragen welke waarde het college hecht aan risico's in het algemeen. Want als B&W al zeer positief waren over het afkomen van de NOM-lening en die er nu niet komt, hoe moet de raad dan de overige risico-inschattingen door B&W interpreteren?

Burgemeester Bijl memoreert dat het college na het novemberoverleg niet zeker was van de NOM-lening. Op tal van andere terreinen zijn in het kader van risicomanagement wél naar eer en geweten bepaalde inschattingen gemaakt. Zo zijn afspraken gemaakt met GS over de RSP+-bijdrage ad € 40 mln. en hun subsidie van € 12 mln., maar PS moeten daar wel mee instemmen.

DOP vraagt wanneer de wethouder en de burgemeester werden geïnformeerd over de 10% rente.

Wethouder Arends antwoordt dat in het novemberoverleg een ander rentepercentage is genoemd. Dat is later hoger geworden.

SP beluistert dat er eind 2010 een hoopvol verwachtingspatroon heerste over financiers als de NOM, maar dat blijkt dus uiteindelijk niet gerealiseerd te zijn.

Wethouder Arends bevestigt dat dat een terechte constatering is. Op 29 juni is overlegd met Libéma, DPE en het college over de mogelijkheden inzake DPE. Libéma wilde ook de gemeente erbij omdat men benieuwd was naar diens eventuele interesse. Afspraak was dat het verdere proces een primaire verantwoordelijkheid van DPE was. De interesse van Libéma was voor eenieder te lezen in de bekende media en ook dat DPE een maand later niet geïnteresseerd was.

Wakker Emmen vindt de verwijzing naar de media te gemakkelijk. Het had de wethouder gesierd als hij zelf deze informatie naar de raad had gecommuniceerd. DPE zat in de problemen en heeft meermalen bij de gemeente aangeklopt. Op vragen van de raad of er interesse van derden partijen was, heeft het college steeds ontkennend geantwoord.

Wethouder Arends memoreert dat die vragen werden gesteld in het licht van DPE Next, niet DPE. Libéma heeft B&W belet gevraagd over de nijpende financiële situatie rond DPE medio 2010. Dit was in bekende media als Nu.nl, Dagblad van het Noorden (DvhN) en de Omroep Brabant te volgen. Het beeld dat Wakker Emmen oproept is volgens B&W volstrekt onterecht.

Begrijpt **Wakker Emmen** het goed dat B&W vanwege de woorden ‘DPE Next’ de raad niet over de besprekingen met Libéma heeft geïnformeerd? Was dat wel gebeurd als de fractie alleen het woordje ‘DPE’ had gebruikt?

Wethouder Arends noemt deze uitspraak onzin. Naar eer en geweten heeft het college aan de raad meegedeeld dat er geen interesse was van andere partijen in DPE Next. De gemeente is nooit partij geweest in de overleggen met Libéma.

SP noemt het een sneue vertoning dat de wethouder zich verschuilt achter media als het DvhN als voorlichter van de raad. Los daarvan heeft de raad in december uitgebreid naar andere financiers gevraagd en dat heeft het college nadrukkelijk en bij herhaling ontkend. Mocht daar twijfel over zijn, dan kunnen nu de videobeelden van die avond worden vertoond. SP krijgt het beeld dat nu achteraf wordt goedgepraat dat de raad niet is geïnformeerd over de interesse van Libéma.

Wethouder Arends antwoordt dat hij in december de vragen uit de raad heeft beantwoord en zojuist naar eer en geweten het proces heeft geschetst. Libéma heeft het college belet gevraagd over de financiële situatie van DPE; men had interesse daarin een oplossing te bieden. Het college heeft Libéma voor verdere besprekingen verwezen naar DPE, maar heeft met hen pertinent niet gesproken over de investeringen in DPE Next.

D66 erkent dat Libéma inderdaad twee keer in het DvhN voorkwam. Naar aanleiding van dat artikel heeft de raad naar gesprekken met Libéma gevraagd en dat heeft de wethouder ontkend. Als hij nu naar het DvhN verwijst, verbaast dat D66 want dat is geen officieel gemeentelijk communicatiemiddel. Als die krant het niet had gepubliceerd, had de raad nooit van Libéma geweten.

Wethouder Arends hoort verschillende partijen het beeld oproepen als zou hij informatie hebben achtergehouden en een geheim spel hebben gespeeld. Dat werpt hij verre van zich. Hij geeft aan een open en transparant relaas te hebben gehouden en niets te verbergen te hebben. Het vrienden-aandeel heeft niet de hoogste prioriteit gehad, dit zal zeker richting 2015 nadere uitwerking krijgen. Een ‘go’ voor DPE Next maakt het vrienden-aandeel interessant. Het college waardeert de MKBA en EEA als uiterst positief met 4.700 mensjaren tijdens de bouwfase, 820 extra bruto arbeidsplaatsen na realisatie en € 92 mln. aan bestedingen en volgens beide analyses zal hierdoor de economische situatie in Emmen structureel verbeteren.

SP memoreert dat maximale flexibiliteit in arbeidsplaatsen de kurk is waar het hele project op drijft, zoals nulurencontracten op afroepbasis. Zien B&W die als verrijking voor de gemeente?

Wethouder Arends ontkent dat die in de MKBA voorkomt. Er komen 820 structurele banen bij: niet alleen in DPE, maar als neveneffect voor de gemeente dat voor een jaarlijks toename zorgt in de brutobestedingen van € 65 mln. bovenop de € 92 mln. bestedingen van buiten de gemeente. Dit plan helpt Emmen vooruit. Zekerheden en garanties worden niet verstrekt. Het college wacht nog even de TG-analyse af van de risico’s van het meefinancieren door de bouwers.

DOP zegt dat als de € 30 mln. van een bank was gekomen, voor TG die aannemersconstructie niet had hoeven. Nu krijgen aannemers de opdracht en die moeten ook investeren in het project. Naar die risico’s moeten B&W zelf nog eens goed (juridisch) kijken, niet alleen TG.

Wethouder Arends legt uit dat de gemeente zelf inderdaad een juridische check doet op (het risicoprofiel van) alle af te sluiten contracten tussen de bank en de bouwers.

D66 betoogt dat de gemeente additionele risico's bovenop haar bijdrage afwijst, het overschrijdingsrisico volledig bij de aannemers legt en dit tekort kan doen aan de kwaliteit en de ambities.

Wethouder Arends geeft aan dat het contract tussen DPE en de bouwer op dat punt sluitend moet zijn. **Burgemeester Bijl** denkt dat het college voornemens is, UNO en ook Draaijer & Partners nog eens te benaderen om dat hele proces nog eens te toetsen. **Wethouder Arends** zegt er nog steeds zeer veel hoop en vertrouwen in te hebben dat de externe financiering rond zal komen. In de hoogste echelons van de Rabobank en de bouwers vinden hierover contacten plaats; hieruit is het signaal af te leiden dat men er ernst van maakt om de financiering voor elkaar te krijgen.

Wakker Emmen vraagt of dit dezelfde hoop van het college is als bij de NOM.

Wethouder Arends bevestigt dat.

BGE memoreert dat bij het combinatiebezoek aan Emmen wordt gesteld dat men straks na 7-8 uur in DPE Next ook nog tijd doorbrengt in het centrum van Emmen. Ondernemersvereniging De Koepel zet daar al vraagtekens bij en ook het bestemmingsplan maakt daar een opmerking over.

Wethouder Arends erkent dat een combinatiebezoek er met de reistijd niet inzit als dit over één dag wordt berekend. DPE Next wordt met een bezoektijd van 7-9 uur een dagattractie, maar gaat in haar modellen ook uit van herhalings- en meerdaagse bezoeken en die stimuleren volgens de MKBA en de EEA de lokale economie.

BGE stelt vast dat dit een hoop is die het college nu uitspreekt.

Wethouder Arends wil i.c. niet spreken van 'hoop'. Maar het college heeft wel vertrouwen in de voorgelegde modellen. Het bestedingspatroon en bezoekgedrag zijn geen exacte wetenschap.

Burgemeester Bijl memoreert de betreffende stukken al gaandeweg de discussie binnen het college aan de raad te hebben verstrekt, teneinde de raad zo gedegen mogelijk in het proces te betrekken. Normaliter gebeurt dat na het nemen van een B&W-besluit. Kritiek op het college mag, maar B&W menen maximale transparantie te hebben betracht. En dan moet de raad voor lief nemen dat het voortraject niet in de openbaarheid is gebracht. Er is onmiskenbaar sprake van staatssteun. Over of die al dan niet geoorloofd is, hebben B&W een notitie voor de raad in voorbereiding die 20 september in het college komt.

SP geeft aan dat haar probleem ligt niet bij het feit dat DPE overheidssteun ontvangt, maar of die steun de grens van het ongeoorloofde overschrijdt. Daar voelt de fractie enige risico.

Burgemeester Bijl licht toe dat daarbij over het bestaande DPE meer zorgen zijn dan over DPE Next. De overige bevindingen staan in de notitie. Er is bijna geen dierenpark in Europa dat niet door de overheid wordt ondersteund en die steun is steeds geoorloofd. Na de verkiezingen van 2010 zijn college- en raadsleden teruggetreden uit diverse bestuursfuncties, want de gemeente moet gezien haar grote belang bij DPE niet op de directiestoel gaan zitten. Wel moet geregeld worden dat DPE niet zonder toestemming van de gemeente 'verpatst' kan worden.

Wakker Emmen vraagt of het college een soort gouden-aandeelconstructie voor ogen heeft.

Burgemeester Bijl zegt dat deze vraag de essentie raakt, want daarbij heeft de gemeente met het ene aandeel wel alle zeggenschap en dan komt zij weer niet af van haar voormalige positie. Verkieslijker is een soort vetorecht op enkele onderdelen en voor het overige een minderheidspositie.

SP wijst erop dat een belangrijk deel van de belangen van gemeente en DPE parallel lopen, maar wat als die strijdig zijn? Hoe kan de gemeente die belangen dan toch behartigen?

Burgemeester Bijl wil niet vooraf alle strijdige belangen uitsluiten, want dan zou de gemeente onbepert haar gang kunnen gaan en dat zou naar DPE niet redelijk zijn. Ook het belang van bijv. de WMD speelt daarbij een rol. Essentieel is dat DPE zelf en zijn doelstellingen behouden blijven. De opdracht aan de NAR betreft geen second opinion over de analyses van UNO en TG. Een raadsbesluit begin oktober betekent niet dat de gemeente meteen daarna miljoenen aan DPE overmaakt. Eerst vindt toetsing aan de voorwaarden plaats, al biedt een raadsbesluit wel helder-

heid naar andere partijen en in het bijzonder de provincie: haar subsidie aan de gemeente voor DPE komt niet eerder af dan dat aan de voorwaarden is voldaan.

D66 vraagt of het college heeft nagedacht over het scenario dat de raad akkoord gaat met dit voorstel en de provincie negatief over haar subsidie besluit.

Burgemeester Bijl weet dat de provincie geheel eigenstandig kan besluiten en zij zal ook zeker met kritische vragen komen, maar het college gaat ervan uit dat een ‘go’ van de Emmer raad ook tot een ‘go’ van de provincie leidt, omdat het belang van DPE Next erg groot is – niet alleen voor Emmen, ook voor Drenthe en Noord-Nederland. De provincie heeft voorts op tal van terreinen veel ondersteuning geleverd en er is een convenant gesloten.

Het lijkt **ChristenUnie** logisch dat het college bij wijziging in de risico’s terugkomt naar de raad.

Burgemeester Bijl bevestigt dat. Want het college moet bijzonderheden bij de uitvoering melden aan de raad. De raad mag daarbij uitgaan van de bestuurlijke integriteit en professionaliteit bij het college. Daarnaast benut men de kwartaalrapportages van Atalanta voor de reguliere projectvoortgang. Het college heeft overlegd met een combinatie lokale aannemers – op een groot bedrijf buiten de gemeente na – over de aanbesteding voor DPE Next, die niet door de selectie was gekomen. Zij hadden verzuimd vragen te stellen aan DPE over de selectiecriteria. Bij de uitverkoren aannemers zitten ook lokale aannemers. Het college verricht geen actie om de aannemerscombinaties alsnog toe te voegen aan de selectie, want dan zou men zich inhoudelijk met de aanbesteding bemoeien en daar is DPE verantwoordelijk voor. Wel is het lokale en regionale gehalte bij de definitieve vaststelling van het contract te bepalen. De deelneming in DPE Next moet eerst aan GS worden voorgelegd en zal in de raadsvergadering van oktober of november terugkomen.

Wethouder Houwing noemt het nieuwe theater na 35 jaar een mijlpaal voor cultureel Emmen en de wijde omgeving. Het raamkrediet van € 40 mln. is op grond van businesscase 7.0a voldoende om een volwaardige theatervoorziening te bouwen inclusief alle functies, een hoge architectonische uitstraling en een synergische integraliteit met DPE Next. In principe heeft de raad via goedkeuring van de verzelfstandiging van De Muzeval al ‘ja’ gezegd tegen het nieuwe theater. De klankbordgroep denkt nog steeds hierin mee. Op dit moment vindt de architectselectie plaats, er zijn nog vijf kandidaten over. Rond de jaarwisseling hopen B&W dit af te kunnen ronden.

GroenLinks vraagt of het daarbij gerenommeerde namen betreft.

Wethouder Houwing bevestigt dit, vanwege de eis van hoogwaardige architectuur. De namen zijn al eerder bekendgemaakt. Uiteraard is de raad betrokken bij het hele proces. Het college heeft de raad ook tijdens een sessie in Erica expliciet gevraagd hoe dit het beste vorm te geven, maar hier nooit reacties op gekregen. DPE onderstreept zelf ook het belang van de stadscamping en overige verblijfsaccommodaties in de omgeving; het dierenpark blijft ook in de toekomst hét toeristische visitekaartje van Emmen en Drenthe waarbij de uitdaging is om bezoekers langer voor de regio vast te houden. Ontwikkelingen als de vaarverbinding Erica-Ter Apel, GreenMeets, het Veenpark, Naturpark Mohr en het TROP spelen daarop in en de recreatief-toeristische sector wordt uitgedaagd verbindingen met DPE Next te maken. 16% van de toeristische banen in Drenthe bevinden zich in de gemeente Emmen en dat vindt het college een heel belangrijk gegeven. Wethouder Houwing memoreert het compliment van de DOP over het openbaar maken van de TG-rapportage. Het had die fractie gesierd als men dat compliment had gemaakt toen de besluitvorming over TG aan de orde was. Toen stemde de DOP tegen.

DOP is door voortschrijdend inzicht zeer tevreden over TG en hecht veel waarde aan zijn advies.

Wethouder Houwing betoogt dat dit voorstel, waaronder het nieuwe theater, uitvoering geeft aan het eerdere raadsbesluit van december 2007. Als het besluit over het nieuwe theater was uitgesteld, had aanvullend moeten worden geïnvesteerd in De Muzeval en dat heeft het college meegewogen. Binnen het maximum van € 40 mln. zijn de voorliggende ambities en plannen te realiseren. Of dat bedrag ook geheel nodig is, zal moeten blijken uit de aanbestedingen. Over de dekking van het theater komt raad geen aanvullend voorstel: die was al meegenomen in het financiële meerjarenperspectief. € 40 mln. is het plafond, de precieze kosten zijn nu moeilijk in te schatten.

CDA betoogt dat, kijkend naar het budgetrecht, het meerjarenperspectief nog niet is vastgesteld. **Wethouder Houwing** wijst erop dat met de raad dit besluit de € 40 mln. aan raamkrediet ter beschikking stelt. **Burgemeester Bijl** voegt hieraan toe dat de dekking er is en die zal het college de raad via een separaat overzicht van de koppeling met het meerjarenperspectief doen toekomen.

Wethouder Jumelet betitelt DPE Next als impuls voor het culturele leven in Emmen en Drenthe, waarvan het unieke conceptkarakter door DPE en UNO is onderschreven. De werkgroep gaat naarstig nadenken over hoe de exploitatie van het theater is vorm te geven; daarnaast zal het Muzeval-personeel naar DPE gaan en de inkooporganisatie met betrekking tot het culturele programma is in ontwikkeling. Het hiermee gemoeide bedrag wordt geschat op vijf ton; uiteindelijk moeten de afspraken met DPE hierover nog definitieve vorm krijgen.

LEF! anticipeert op de kans dat DPE Next bij toekomstige exploitatietekorten weer bij de gemeente zal aankloppen. Het neerleggen van de verantwoordelijkheid bij DPE vindt de fractie te gemakkelijk. 2015 is nog wel heel ver weg om concrete afspraken over de exploitatie te maken. Op korte termijn wenst LEF! inzage in hoe de procedure daarnaartoe gestalte gaat krijgen.

Wethouder Jumelet antwoordt dat bij goedkeuring van het raadsvoorstel die procedure meteen in gang zal worden gezet als het gaat om kwijtscheldingseisen, programmering e.d. In de samenwerking met DPE zien beide partijen de synergie van theater en dierentuin. De exploitabiliteit van het theater is zeker mogelijk, maar daar moeten wel goede afspraken over komen.

Wethouder Kuper zegt dat in december 2010 expliciet is besloten dat de erfpachtcanon voor de Traverse-Zuid buiten de invordering viel en de € 1,7 mln. ten laste van de gemeentebegroting kwam als onderdeel van een saneringsoperatie waarbij ook WMD een veer moest laten. Het college betreurt het als men de indruk heeft gewekt dat dit bedrag was terug te verdienen.

D66 vindt de zinsnede *'het gedurende vijf jaar buiten de invordering stellen'* in het raadsbesluit misleidend. Deze impliceert dat vanaf medio 2015 die € 1,7 mln. alsnog zou zijn in te vorderen. Met ingetrokken toezeggingen zoals die van de NOM wordt het wel een erg onduidelijk geheel.

Wethouder Kuper heeft in december gepoogd het saneringsresultaat uiteen te zetten, maar erkent dat men daar niet goed over heeft gecommuniceerd en dat betreurt wethouder Kuper.

VVD informeert voor de duidelijkheid of het klopt dat deze € 1,6 mln. restantwaarde inderdaad niets heeft te maken met de € 1,7 mln. uit december 2010.

Wethouder Kuper bevestigt dat.

D66 vraagt zich dan de noodzaak af van het collegebesluit uit april om geen rekening meer te houden met de bewuste erfpachtsom.

Wethouder Kuper antwoordt dat met de sluiting van de centrumlocatie het economische nut van de Traverse voor DPE vervalt en dan vindt de gemeente het onterecht om vanaf 2016 opnieuw erfpacht in rekening te brengen. Vandaar het voorstel de resterende boekwaarde ad € 1,6 mln. ten laste te brengen van het SIOF, zodat die uit de begroting weg is. Al was het misschien 'netter' geweest uit de algemene reserves te putten, wat GroenLinks opperde. De keuze voor het SIOF was een pragmatische: in het SIOF was nog dekkingsruimte. In een openbare sessie stemde de ene helft van de klankbordgroep vóór en de andere helft tegen de sloop van de Traverse. Dit stemt tot nadenken bij het college over de toekomst van deze voorziening.

D66 vraagt andere fracties naar de oorspronkelijke inschatting van de te innen erfpacht. Is dat vergelijkbaar met de hoogte van de boekwaarde?

Wethouder Kuper zal dat nog checken, maar schat dat die som inderdaad rond € 1,6 mln. ligt. De gemeentelijke organisatie is volgens het college absoluut voldoende bekwaam dit megaprogramma voor elkaar te krijgen, al vraagt dat het uiterste van de medewerkers. Zo worden ontwikkelingen als de Albert Heijn-locatie, het Willinkplein, de ondertunneling en overige infrastructuur en bereikbaarheid, de Wilhelminastraat, de kruising-Stadionweg, Station-Zuid en de renovatie van het gemeentehuis (nagenoeg) in eigen beheer uitgevoerd, waarbij in sommige gevallen al

duidelijk is dat de uitvoering binnen het budget is gebleven. Het enthousiasme van de eigen medewerkers is door die enorme uitdaging ook sterk vergroot.

Het is **LEF!** vooral te doen om of het college voldoende zicht heeft op de kwaliteiten die de organisatie op enig moment nodig heeft om het project te doen slagen.

Wethouder Kuper bevestigt dit. Tijdelijk zijn externe mensen ingehuurd, maar over het algemeen is de uitvoering ingevuld met eigen personeel.

Wethouder Sleeking betoogt dat over de esthetische invulling van de Traverse op het nieuwe plein nog is te discussiëren, maar duidelijk is wel dat die bij de vormgeving wordt betrokken, evenals de landschappelijke inpassing. Besluit over de afbraak van de Traverse wordt bij het besluit over de pleinrealisatie genomen. Er is volgens B&W geen groter compliment denkbaar dan dat van de heer Balothra over het in eigen beheer uitvoeren door de gemeente van de vormgeving van de tunnel en het plein. Het bestemmingsplan besteedt bijzondere aanpassing aan de randen van het nieuwe park: een openbaar, esthetisch afgescheiden gebied van 20 ha. met additionele landschappelijke inpassing ad ca. € 1,5-3,0 mln. Dit staat los van de investering die via de EMCO-groep wordt geregeld. Op de eerstkomende raadsvergadering staan twee bestemmingsplannen voor Atalanta op de rol. Bij goedkeuring door de raad kunnen daar bezwaar- en beroepsprocedure uit voortvloeien, maar vanwege de Crisis- en Herstelwet heeft de Raad van State beperkte besluit-tijd. Daar is in de planning rekening mee gehouden; op dit moment hebben B&W geen enkele aanleiding dat hierdoor vertragingen zullen ontstaan.

Voorzitter Horstman concludeert dat de voorgenomen deelneming in DPE Next na het voorleggen aan GS Drenthe terugkomt op de raadsagenda. Ook heeft de raad tijdens de komende raadsvergadering de kans haar wensen en bedenkingen in te brengen op het raadsvoorstel Realisatie DPE Next. Punt 13 (bekrachtiging geheimhouding) wordt hieruit gehaald. Tot slot stelt **voorzitter Horstman** voor dat het raadsvoorstel als B-stuk naar de raad gaat. Hier gaan de commissies mee akkoord.

6. Actuele mededelingen vanuit het college/presidium

Er zijn geen mededelingen.

7. Ingekomen stukken vanuit het college/presidium: n.v.t.

8. Sluiting

Voorzitter Horstman sluit af met de opmerking dat de vergadering lang is uitgelopen, maar de relevantie van het onderwerp gaf daar alle aanleiding toe. Hij sluit hierna om 22.03 uur de vergadering onder dankzegging.